

KOŁO PRZYJACIÓŁ MUZEUM  
przy Muzeum Sztuki Medalierskiej  
we Wrocławiu  
ul. Kiełbaśnicza 5 , 50-108 Wrocław

KOMUNIKAT WENETRZNY NR 7

Koło Przyjaciół Muzeum Sztuki Medalierskiej  
we Wrocławiu

/Do użytku wewnętrznego/

---

WITAMY PO DŁUGIEJ PRZERWIE

Sympatyków medalierstwa zapewne ucieszy pojawienie się kolejnego wydania Komunikatu Wewnętrznego Koła Przyjaciół M S M. W swoim założeniu Komunikat służyć ma wymianie informacji i nawiązaniu kontaktów między Muzeum a miłośnikami sztuki medalierskiej. Za szczególnie ważne można uznać rozszerzenie współpracy M S M z sekcjami numizmatycznymi Polskiego Towarzystwa Archeologicznego i Numizmatycznego - w dziele dokumentowania ruchu numizmatycznego w Polsce.

Jak już wiadomo, w zeszłym roku, wystosowaliśmy apel do wszystkich sekcji o nadsyłanie informacji o prowadzonej działalności. Przyniósł on w efekcie wiele periodyków, druków ulotnych itp. nadesłanych na adres Muzeum. Świadczą one o dużej żywotności ruchu numizmatycznego. Liczymy na to, że nawiązana współpraca będzie się pomyślnie rozwijać.

Ciekawie zapowiada się współdziałanie z Federacją Klubów Kolekcjonerskich. Przy współudziale Wrocławskiego Klubu Kolekcjonerów i osobistym zaangażowaniu Jego prezesa p. Ryszarda Zawadowskiego, została otwarta na początku marca 1987 r. /w salach Muzeum/ wystawa pt. "Kobieta na dawnych pocztówkach i fotografiach ze zbiorów Ryszarda Zawadowskiego".

Z A P R A S Z A N Y

WYSTAWY, PUBLIKACJE I WIDYTKI W 1986 r.

Ciekawie przedstawia się dorobek ostatniego roku Muzeum Sztuki Medalierskiej we Wrocławiu. Zorganizowano dziewięć wystaw.

Sześć spośród nich miało miejsce poza Wrocławiem. Z kroniki muzealnej dowiemy się, że podczas Dni Wrocławia zorganizowanych w Dreźnie w maju i czerwcu br. prezentowano wystawę "Ordery i odznaczenia krajów socjalistycznych". Natomiast w listopadzie 1986 r. mieszkańcy Rygi mieli okazję oglądać "Polskie medaliony i plakiety portretowe XIX i XX w.". Zaż we Wrocławiu, często odwiedzano ekspozycje dotyczące współczesnego medalierstwa polskiego /1970 - 1985/ i prac medalierów wrocławskich.

Muzeum oprócz wystaw oferuje miłośnikom medalierstwa własne wydawnictwa. W mijającym roku został wydany 3 numer "Biuletynu MSM". W "Biuletynie" można znaleźć sporo informacji o dawnych i współczesnych medalach, odznaczeniach czy orderach. Ponadto z dużą starannością i peczolowitością opracowano katalogi wystaw poświęconych twórczości Józefa Aumillera, Otakara Španiela i medalom /oraz odznakom/ Polskich Regionalnych Towarzystw Kultury.

Ilość nabytków MSM w 1986 r. przekroczyła z dniem 31 października roczny plan. Wpłynęło ponad 2000 egzemplarzy, pozyskanych drogą darów, zakupów i wymiany. Szczególnie znaczące efekty przyniosła prowadzona we wrześniu i październiku 1986 r. akcja pozyskania medali i odznak wydawanych przez regionalne towarzystwa kultury /ponad 300 egzemplarzy/. Godne podkreślenia rezultaty daje również współpraca z PTTK, dzięki której Muzeum na bieżąco rejestruje odznaki i oznaki wydawane przez PTTK, w tym bardzo efektowne odznaki przewodnickie. Należy wspomnieć o wpływach zagranicznych, w postaci darów bezpośrednio przez artystów lub stale współpracującą z Muzeum instytucję /m.in. Muzeum Brytyjskie w Londynie, Królewski Gabinet Monet i Medali w Hadze, Mennica Norweska - razem około 100 nabytków/. W ramach zakupów Muzeum prowadzi systematyczną akcję gromadzenia spuścizny po nieżyjących już artystach medalierach /Wacława Kowalika, Józefa Kandefera, Bernarda Lewińskiego/ i uzupełnienia istniejących już kolekcji np. : medalierstwa polskiego XVI - XX w., obcego XV - XX w., dawnych i współczesnych odznaczeń, odznak L W P i innych.

W najbliższym roku przewiduje się w Muzeum rozszerzenie współpracy z zakładami grawerskimi na terenie całego kraju, nawiązanie kontaktu z klubami kolekcjonerskimi i wzbogacenie wymiany informacji, prowadzonej od lat z sekcjami numizmatycznymi Polskiego Towarzystwa Archeologicznego i Numizmatycznego.

#### DARY AMBASAD DLA MUZEUM

Muzeum w ostatnim okresie pozyskało do swych zbiorów dwie bardzo cenne kolekcje orderów i odznaczeń. Kolejnymi ofiarodawcami były ambasady Ludowej Republiki Kampuczy i Republiki Kuby. W zbiorach Muzeum znajdują się już bardzo rzadkie i cenne odznaczenia Brazylii, Finlandii, Fracji, Holandii, Islandii, Nowej Zelandii, NRD, Meksyku, RFN, Syrii, Wietnamu i Zairu.

X - ofiarowanych

W dniu 26.06. 1986 r. ambasador Ludowej Republiki Kampuczy przekazał do zbiorów Muzeum kolekcję najwyższych odznaczeń Kampuczy. Wśród odznaczeń zasługują na szczególną uwagę ordery : "Angkor"; Obrony Ojczyzny; Zwycięstwa Pracy.

W dniu 12.01.1987 r. gościł w Muzeum ambasador Republiki Kuby. Przekazał on pełny zestaw aktualnie nadawanych na Kubie orderów i odznaczeń. Do ciekawszych odznaczeń należy zaliczyć Order "Jose Marti", Order "Playa Giron", Złotą Gwiazdę Pracy i Złotą Gwiazdę. Dzięki tym licznym darom ambasad, Muzeum może się poszczycić najbogatszą, jedyną tego rodzaju kolekcją odznaczeń kilkudziesięciu państw.

#### GOŚCIE ZAGRANICZNI M S M W 1986 r.

Z kronikarskiego obowiązku postanowiliśmy przedstawić osobistości, które zaszczyliły swą obecnością Muzeum w 1986 r. Dzięki tym cennym kontaktom możliwa jest współpraca z ośrodkami zagranicznymi. Oby w 1987 roku tych spotkań było jak najwięcej.

1. II sekretarz Ambasady Królestwa Tajlandii, Phuen Podtong  
15. 05. 1986
2. Przewodniczący Komitetu Kultury Polskiej w Miami Beach, Floryda /USA/, prof. Zdzisław Wesółowski  
1. 08. 1986
3. Radca d/s kultury Ambasady Republiki Kuby, Jose A. Orta  
27. 08. 1986
4. Delegacja pracowników kultury i sztuki Drezna /NRD/  
19. 10. 1986
5. Dyrektor Muzeum Etnograficznego w Lauenstein /NRD/, Juergen Albertus, dyrektor Albrechtsburga, Miśnia /NRD/, Dietrich Gregorij, pracownik Wydziału Kultury Okręgu Drezdeńskiego d/s muzealnictwa, Pieter Hoembel  
13. 11. 1986
6. Dyrektor Muzeum Morawskiego w Brnie /CSRS/ Doc.dr Jiri Šejbal, pracownicy Muzeum Morawskiego dr František Pavlaček i dr Tatána Kučerovska  
26 - 28. 11. 1986

#### WYRÓŻNIENIE MUZEUM

W konkursie Ministerstwa Kultury i Sztuki na najciekawsze wydarzenie muzealne roku, w gronie wyróżnionych w 1986 r. znalazło się Muzeum Sztuki Medalierskiej. Ogólnopolska komisja wysoko oceniła wystawę pt. "Odznaki jednostek Wojska Polskiego 1914 - 1939".

Była ona prezentowana w muzeum w okresie od lipca 1985 do lutego 1986, ciesząc się bardzo dużym powodzeniem wśród zwiedzających. Na wystawie zgromadzono ponad 300 eksponatów uzupełnionych dyplomami i legitymacjami nadania odznaczeń pułkowych.

Pokazano w wyborze odznaki organizacji paramilitarnych i wojskowych poczynając od Legionów Polskich poprzez Powstania Wielkopolskie, Powstania Śląskie do wszystkich formacji Wojska Polskiego w latach 1918 - 1939.

#### CENNE STARODRUKI NUMIZMATYCZNE W ZBIORACH MUZEUM SZTUKI MEDALIERSTWA

W 1986 roku Muzeum pozyskało do swoich zbiorów wspaniałą kolekcję 59 starych druków numizmatycznych z XVII i XVIII stulecia, wydanych w Niemczech, Holandii, Francji, Szwajcarii, Italii, Anglii, w Czechach a też i na Śląsku.

Ta unikalnej wartości kolekcja wzbogaciła znacznie naukową bibliotekę muzealną o klasyczne, źródłowe prace z zakresu medalierstwa i numizmatyki. Wśród pozyskanych prac znajduje się m. in. jedna z najstarszych bibliografii numizmatycznych J. Chr. Hirscha, "Bibliotheca Numismatica", Norymberga 1780. Do rzadkich i interesujących nabytków należy dzieło J.J. Schueblera, "Nuessliche Vorstellung, wie man, auf eine ueberaus vortheilhasste Weise, MedaillenSchraencke ordiniren kan", Norymberga 1730, ilustrowane miedziorytami z rysunkami szaf przeznaczonych do przechowywania medali i monet, oraz ich zabezpieczenia przed włamaniem. Książki po opracowaniu poddawane będą stopniowej konserwacji.

#### MEDALE TIVOLI W ZBIORACH M S M

Tivoli - to nazwa sławnego lunaparku w Kopenhadze. Założony w 1843 r., rozciąga się na powierzchni ok. 79.000 m<sup>2</sup>.

Postacie z bajek i egzotyczne budowle, teatr pantonimy i ognie sztuczne, sale koncertowe i place zabaw - to tylko niektóre z atrakcji, przyciągających od lat tłumy zwiedzających. Jest ich co roku ponad 4 miliony.

Firma medalierska ANDERS NYBORG A/S z Danii wykorzystала temat parku Tivoli jako motyw przewodni wydawanej przez siebie serii medali, jest to dość nietypowa seria. Co roku bowiem, poczynając od 1976, ukazuje się tylko jeden medal, zatytułowany właśnie "Medal Tivoli" i co

roku projektuje go inny medalier. Wśród autorów są, m. in., artyści z Austrii, Francji, Holandii, Szwajcarii. Każdy z nich przedstawia swoją wersję wspólnego tematu, który stanowi park Tivoli.

Jest więc Kolombina, Arlekin i Pierrot, jest i akrobata wspinający się po drabinie ponad głowami tłumu, i chińska pagoda w tle - a wszystko to widziane oczami austriackiego medaliera Helmuta Zobla. Nie można wyobrazić sobie Tivoli bez baloników. Tego zdania jest również Holenderka Inka Klinckhard. Na jej medalu jest mnóstwo baloników różnego kształtu i wielkości, od małych, z którymi biegają rozbawione dzieci, na ogromnym balonie, którym można unieść się w powietrze, kończąc.

Chór z uniesieniem wykonujący swoją canzonę na tle fajerwerków sztucznych ogni, pan w niehagannie skrojonym fraku i cylindrze, para w wdzięcznym tanecznym pas - to Tivoli duńskiego artysty Bjoerna Wiinblada. A jest jeszcze i wspaniała orkiestra na medalu Jeana-Philippe Rocha, i chińska pagoda Seppa von Rotza, i ....

Nie sposób wszystkiego wymienić. Tivoli trzeba koniecznie zobaczyć! Jeśli już nie w Kopenhadze, to na pewno na medalach.

Seria "Medal Tivoli" znajduje się w zbiorach Muzeum Sztuki Medalierskiej we Wrocławiu. Ofiarowana została przez firmę ANDERS NYBORG A/S z Danii, z którą wrocławskie Muzeum utrzymuje kontakty od wielu lat.

#### APEL DO KOLEKCJONERÓW

Muzeum Sztuki Medalierskiej specjalizuje się w gromadzeniu przedmiotów sztuki medalierskiej: medali, plaket, odznaczeń i odznak jak również możliwie pełnej dokumentacji z tymi przedmiotami związanej - medali i form odlewniczych, stempli do bicia medali, projektów rysunkowych tychże, oraz dokumentów /listów i biogramów artystów medalierów, legitymacji i aktów nadań, historii zakładów grawerskich i odlewniczych/ i literatury fachowej. Dokumenty pisemne stanowią w zbiorach Muzeum oddzielny dział Biblioteki - Rękopisy. Posiadamy w nim materiały takich znakomitych zakładów jak Braci Łopieńskich, Jerzego Wańkiewicza, Jakuba Walenty, Franciszka Maliny i inn. oraz wielu działających współcześnie grawerów i odlewników, którzy od lat współpracują z naszym Muzeum.

Zdajemy sobie sprawę, że to tradycyjne i na wysokim niegdyś poziomie rzemiosło artystyczne przechodzi do historii. Dlatego też jako specjalizujące się w tej dziedzinie Muzeum, chcielibyśmy posiadać możliwie pełną orientację w tym zakresie - choćby kartotekę tych zakładów i osób działających obecnie na terenie kraju. W przyszłości materiały te posłużą do opracowania specjalnego katalogu.

Muzeum zwraca się do środowiska kolekcjonerów polskich, których działalność i współpraca z naszą instytucją mogłyby przyczynić się do ochrony wielu cennych dokumentów i muzealiów z dziedziny medalierstwa i orderoznawstwa. Jesteśmy również zainteresowani wydawnictwami z tej

dziedziny, materiałami prasowymi i innymi dokumentami.

Szczególnie zależałoby nam na dotarciu do dokumentacji działalności  
pracowni Jana Bitschana, Józefa Chylińskiego, Franciszka Kaużala,  
Franciszka Maliny, Henryka Waldeny, Felicjana Wojtycha.

Podajemy nasz adres :

Muzeum Sztuki Medalierskiej

ul. Kielbaśnicza 5

50-108 Wrocław

tel. 44 - 39 - 83

Wrocław, 2 marca 1987 r.

Komunikat zredagował : ALEKSANDER POPIEL